

schema. Elk vakje in het schema is een hyperlink naar achtergrondinformatie aangevuld met fotomateriaal en bestrijdingsadviezen. Het schema maakt eenvoudig inzichtelijk waar de teler risico's loopt op het gebied van aaltjesbeheersing. Het systeem genereert geen bouwplanadviezen.

Daarnaast dient de database ook als interne archivering. Literatuurverwijzingen, opmerkingen uit de praktijk en motivering van de keuze voor stippen en kleuren. Deze laatstgenoemde categorieën zijn alleen voor intern gebruik toegankelijk. Een volgende stap is het toevoegen van hyperlinks naar relevante onderzoeksrapporten en vakbladartikelen. Naar aanleiding van de reacties van gebruikers zal het systeem verder ontwikkeld worden.

Een BOS voor de bestrijding van *Botrytis vruchtrot* in aardbeien

P-05

J.G.N. Wander, A. Evenhuis en J. Wilms

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving – sector AGV,
Postbus 430, 8200 AK Lelystad

Aardbeientelers spuiten om de vier tot acht dagen tegen *Botrytis*. Het kan voor telers lastig zijn om te beslissen of een bespuiting wel of niet nodig is. Hierbij moet de teler rekening houden met de nog aanwezige werking van reeds gespoten fungicide en hoe gunstig de omstandigheden zijn voor infectie door *Botrytis*. Een BeslissingsOndersteunend Systeem (BOS) kan hierbij een goed hulpmiddel zijn. Het BOS BoWaS (*Botrytis* WaarschuwingSysteem, Opticrop BV, Wageningen), ontwikkeld voor bloembollen, is de afgelopen jaren voor aardbeien verder ontwikkeld en getest in diverse veldproeven, waarbij het systeem werd vergeleken met andere BOS-sen voor vruchtrotbestrijding in aardbei. Om het belang van gewasontwikkeling te implementeren, werd een dynamisch bloeimodel opgenomen in BoWaS. Het gebruik van een BOS in aardbeien leidde tot een iets lagere fungicide input en een iets zwaardere aantasting door *Botrytis* in vergelijking met een praktijkspuitschema. Voor aardbeientelers is een iets zwaardere aantasting echter niet acceptabel. Het systeem zal verbeterd moeten worden. Sinds 2002 wordt onderzoek uitgevoerd om na te gaan of de timing van de bespuiting met de antagonist *Ulocladium atrum* met BoWaS gestuurd kan worden. Hierbij is de laatste twee jaar gekeken naar integratie van biologische en chemische bestrijding afhankelijk van de voorspelde infectiekans door BoWaS. Met deze combinatie komt het bestrijdingsniveau in de buurt van een puur chemische bestrijding.

SchimmelBOS ondersteunt teler en beleid

P-06

J.G.N. Wander¹, H.T.A.M. Schepers¹,
J. Esselink¹, A. Evenhuis¹, M. Huisman¹,
G.J.T. Kessel², J.R. Kalkdijk¹, R. Meier¹,
H.G. Spits¹, J. Wilms¹

¹ Praktijkonderzoek Plant & Omgeving – sector AGV,
Postbus 430, 8200 AK Lelystad

² Plant Research International, Postbus 16,
6700 AA Wageningen

De afgelopen jaren heeft PPO-agv intensief gewerkt aan de ontwikkeling en verbetering van beslissingsondersteunende systemen (BOS-sen) voor de bestrijding van schimmelziekten in akkerbouw- en vollegrondsgroentegewassen en aardbeien en voor de optimale inzet van gewasbeschermingsmiddelen (GEWIS).

Het belangrijkste doel van een BOS is dat de bestrijding optimaal uitgevoerd wordt door het hanteren van objectieve criteria, op momenten dat de kans op aantasting door een ziekte hoog is. Een nevenvoordeel kan zijn dat het aantal bespuitingen vermindert, waarmee de milieubelasting kan dalen. De adviezen van een BOS kunnen de teler bereiken op diverse manieren, waaronder: PC, internet, fax, sms. Thans krijgen op één van deze manieren 36% (4500) van alle aardappeltelers adviezen voor de bestrijding van *Phytophthora infestans*. Middels een automatisch besysteem worden vrijwel alle telers (8000) benadert bij kritieke perioden voor aantasting door *Phytophthora infestans*. Via grootschalige projecten als 'Telen met Toekomst', waarin het gebruik van BOS-sen en GEWIS als 'Best Practices' worden besproken met telers, zal een steeds groter wordende groep telers van BOS-sen gebruik gaan maken.

Een BOS heeft meer waarde en maakt meer kans op grootschalige implementatie naarmate meer kennis is ingebouwd. Hierbij kan gedacht worden aan o.a.:

- advies voor meerdere ziekten gelijktijdig;
- middelenkeuze;
- effectiviteit vorige bespuiting.

Voortzetting van onderzoek aan BOS-sen is nog steeds gewenst. Aandacht is nodig voor o.a.: de rol van rasresistentie, gewasontwikkeling, ziekten waarvoor nog geen BOS ontwikkeld is, berekening gewas-klimaat.

2.3 Geen poster bijdragen

POSTER